

UNIUNEA EUROPEANĂ

PARLAMENTUL EUROPEAN

CONSILIUL

Bruxelles, 7 mai 2024
(OR. en)

2023/0077/B(COD)

PE-CONS 2/24

ENER 11
ENV 27
CLIMA 17
COMPET 22
CONSOM 6
FISC 3
CODEC 28

ACTE LEGISLATIVE ȘI ALTE INSTRUMENTE

Subiect: DIRECTIVĂ A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI de
modificare a Directivelor (UE) 2018/2001 și (UE) 2019/944 în ceea ce
privește îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice a Uniunii

DIRECTIVA (UE) 2024/...
A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

din ...

de modificare a Directivelor (UE) 2018/2001 și (UE) 2019/944
în ceea ce privește îmbunătățirea organizării pieței energiei electrice a Uniunii

(Text cu relevanță pentru SEE)

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 194 alineatul (2),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European¹,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor²,

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară³,

¹ JO C 293, 18.8.2023, p. 112.

² JO C, C/2023/253, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/253/oj>.

³ Poziția Parlamentului European din 11 aprilie 2024 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial) și Decizia Consiliului din ...

întrucât:

- (1) Începând din septembrie 2021 s-au observat prețuri foarte ridicate și volatilitatea piețelor energiei electrice. Conform celor stabilite de Agenția Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) în evaluarea sa finală din aprilie 2022 privind organizarea pieței angro a energiei electrice a UE, acest lucru este în principal o consecință a prețului ridicat al gazelor, care este utilizat ca materie primă pentru producerea de energie electrică.
- (2) Escaladarea războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, care este parte contractantă la Tratatul de instituire a Comunității Energiei⁴, și sancțiunile internaționale aplicate începând din februarie 2022 au condus la o criză a gazelor, au perturbat piețele mondiale ale energiei, au exacerbat problema prețurilor ridicate ale gazelor și au avut un impact semnificativ asupra prețurilor la energie electrică. Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei a cauzat totodată incertitudine în ceea ce privește aprovizionarea cu alte produse de bază, cum ar fi antracitul și țițeiul, utilizate de instalațiile de producere a energiei electrice. Incertitudinea respectivă a generat o creștere suplimentară substanțială a volatilității prețurilor energiei electrice. Disponibilitatea redusă a mai multor reactoare nucleare și producția redusă de energie hidroelectrică au accentuat și mai mult creșterea prețurilor energiei electrice.

⁴ JO L 198, 22.7.2006, p. 18.

- (3) Ca răspuns la această situație, în Comunicarea sa din 13 octombrie 2021 privind „Un set de măsuri de acțiune și de sprijin pentru abordarea creșterii prețurilor energiei”, Comisia a propus un set de măsuri pe care Uniunea și statele sale membre le pot utiliza pentru a aborda impactul imediat al prețurilor ridicate la energie electrică asupra clienților casnici și asupra întreprinderilor, inclusiv sprijinul pentru venit, facilitățile fiscale, măsurile de economisire și de stocare a energiei și pentru a consolida reziliența la viitoarele șocuri în materie de prețuri. În Comunicarea sa din 8 martie 2022 privind „REPowerEU: Acțiuni europene comune pentru o energie mai accesibilă ca preț, mai sigură și mai durabilă”, Comisia a prezentat o serie de măsuri suplimentare pentru a consolida setul de instrumente și pentru a răspunde prețurilor crescânde la energie electrică. La 23 martie 2022, Comisia a instituit, de asemenea, un cadru temporar de ajutoare de stat pentru a permite anumitor subvenții să atenueze impactul prețurilor ridicate la energie.
- (4) În Comunicarea sa din 18 mai 2022, Comisia a prezentat „planul REPowerEU”, prin care a introdus măsuri suplimentare axate pe economiile de energie, diversificarea surselor de aprovizionare cu energie, obiectivul sporit de eficiență energetică și accelerarea introducerii energiei din surse regenerabile, cu scopul de a reduce dependența Uniunii de combustibilii fosili din Rusia, inclusiv o propunere de a majora la 45 % obiectivul Uniunii pentru 2030 în ceea ce privește consumul final brut de energie din surse regenerabile. Mai mult, pe lângă stabilirea de măsuri suplimentare pe termen scurt pentru abordarea prețurilor ridicate ale energiei, Comunicarea Comisiei din 18 mai 2022 privind „Intervenții pe termen scurt pe piața energiei electrice și îmbunătățirile pe termen lung ale organizării pieței energiei electrice – o direcție de acțiune”, au fost identificate potențiale domenii de îmbunătățire a organizării pieței energiei electrice și a fost anunțată intenția de a evalua aceste domenii în vederea modificării cadrului legislativ.

- (5) Pentru a aborda, de urgență, criza prețurilor la energie și preocupările legate de securitate, precum și creșterile prețurilor pentru cetățeni, Uniunea a adoptat o serie de acte juridice, printre care Regulamentul (UE) 2022/1032 al Parlamentului European și al Consiliului⁵, prin care a fost instituit un regim solid de înmagazinare a gazelor, Regulamentul (UE) 2022/1369 al Consiliului⁶, prin care au fost stabilite măsuri eficace de reducere a cererii de gaze și energie electrică, Regulamentul (UE) 2022/1854 al Consiliului⁷, prin care au fost instituite regimuri de limitare a prețurilor pentru a evita profiturile excepționale atât pe piața gazelor, cât și pe piața energiei electrice și Regulamentul (UE) 2022/2577 al Consiliului⁸, prin care au fost stabilite măsuri de accelerare a procedurilor de acordare a autorizațiilor pentru instalațiile producătoare de energie din surse regenerabile.

⁵ Regulamentul (UE) 2022/1032 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 iunie 2022 de modificare a Regulamentelor (UE) 2017/1938 și (CE) nr. 715/2009 în ceea ce privește înmagazinarea gazelor (JO L 173, 30.6.2022, p. 17).

⁶ Regulamentul (UE) 2022/1369 al Consiliului din 5 august 2022 privind măsuri coordonate de reducere a cererii de gaze (JO L 206, 8.8.2022, p. 1).

⁷ Regulamentul (UE) 2022/1854 al Consiliului din 6 octombrie 2022 privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie (JO L 261 I, 7.10.2022, p. 1).

⁸ Regulamentul (UE) 2022/2577 al Consiliului din 22 decembrie 2022 de stabilire a unui cadru pentru accelerarea implementării energiei din surse regenerabile (JO L 335, 29.12.2022, p. 36).

- (6) O piață a energiei bine integrată, întemeiată pe Regulamentele (UE) 2018/1999⁹, (UE) 2019/942¹⁰ și (UE) 2019/943¹¹ ale Parlamentului European și ale Consiliului și pe Directivele (UE) 2018/2001¹², (UE) 2018/2002¹³ și (UE) 2019/944¹⁴ ale Parlamentului European și ale Consiliului, adoptate în 2018 și 2019, desemnate în mod curent ca fiind pachetul „Energie curată pentru toți europenii” (denumit în continuare „pachetul privind energia curată”), permite Uniunii să beneficieze de avantajele economice ale unei piețe unice a energiei în orice condiții, asigurând securitatea aprovizionării și susținând procesul de decarbonizare în vederea realizării obiectivului de neutralitate climatică al Uniunii. Interconectivitatea transfrontalieră asigură, de asemenea, o funcționare mai sigură, mai fiabilă și mai eficientă a sistemelor energetice și o mai bună reziliență la șocurile prețurilor pe termen scurt.

-
- ⁹ Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanta uniunii energetice și a acțiunilor climatice, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 663/2009 și (CE) nr. 715/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/UE, 2012/27/UE și 2013/30/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 2009/119/CE și (UE) 2015/652 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 328, 21.12.2018, p. 1).
- ¹⁰ Regulamentul (UE) 2019/942 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 de instituire a Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (JO L 158, 14.6.2019, p. 22).
- ¹¹ Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (JO L 158, 14.6.2019, p. 54).
- ¹² Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (JO L 328, 21.12.2018, p. 82).
- ¹³ Directiva (UE) 2018/2002 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică (JO L 328, 21.12.2018, p. 210).
- ¹⁴ Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE (JO L 158, 14.6.2019, p. 125).

- (7) Consolidarea pieței interne a energiei și realizarea obiectivelor în materie de tranziție climatică și energetică necesită o modernizare substanțială a rețelei electrice a Uniunii, pentru ca aceasta să poată suporta creșteri ample ale capacității de producție de energie din surse regenerabile, variabilitatea dependentă de condițiile meteorologice a volumelor producției și modificarea tiparelor fluxului de energie electrică de la nivelul Uniunii și să poată răspunde cererilor noi de produse precum vehiculele electrice și pompele de căldură. Investițiile în rețele, atât în interiorul frontierelor, cât și la nivel transfrontalier, sunt esențiale pentru buna funcționare a pieței interne a energiei electrice, inclusiv pentru securitatea aprovizionării. Astfel de investiții sunt necesare pentru a integra energia din surse regenerabile și cererea într-un context în care acestea sunt mai distanțate decât în trecut și, în cele din urmă, pentru îndeplinirea obiectivelor Uniunii în materie de climă și energie. Prin urmare, orice reformă a pieței energiei electrice a Uniunii ar trebui să contribuie la o rețea electrică europeană mai integrată, pentru a se asigura că fiecare stat membru atinge un nivel de interconectivitate a energiei electrice în conformitate cu obiectivul de interconectare a rețelelor de energie electrică pentru 2030 de cel puțin 15 %, în temeiul articolului 4 litera (d) punctul 1 din Regulamentul (UE) 2018/1999, că respectiva capacitate de interconectare este utilizată cât mai mult posibil pentru comerțul transfrontalier și că rețeaua de energie electrică și infrastructura de conectivitate ale Uniunii sunt construite sau modernizate, cum ar fi proiectele de interes comun ale Uniunii stabilite în temeiul Regulamentului (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului¹⁵. Ar trebui să se asigure o conectivitate adecvată tuturor cetățenilor și întreprinderilor din Uniune, deoarece acest lucru le poate oferi oportunități majore de a participa la tranziția energetică și la transformarea digitală a Uniunii. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită regiunilor ultraperiferice menționate la articolul 349 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), care recunoaște constrângerile specifice cu care se confruntă acestea și prevede adoptarea de măsuri specifice în privința lor.

¹⁵ Regulamentul (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 715/2009, (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 și a Directivelor 2009/73/CE și (UE) 2019/944 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 347/2013 (JO L 152, 3.6.2022, p. 45).

- (8) Organizarea actuală a pieței energiei electrice a contribuit, printre altele, la apariția unor produse, servicii și măsuri noi și inovatoare pe piețele cu amănuntul ale energiei electrice, sprijinind eficiența energetică și utilizarea energiei din surse regenerabile și îmbunătățind posibilitățile de alegere, pentru a-i ajuta pe consumatori să își reducă facturile la energie inclusiv prin intermediul instalațiilor de mici dimensiuni de producere a energiei electrice și al serviciilor emergente de furnizare a răspunsului părții de consum. Un element esențial al viitoarelor piețe și sisteme de energie electrică din Uniune îl reprezintă folosirea ca bază și valorificarea potențialului digitalizării sistemului energetic, cum ar fi participarea activă a consumatorilor. În același timp, este necesar să fie respectate alegerile consumatorilor și să li se permită acestora să beneficieze de o diversitate de oferte contractuale și să fie protejați clienții casnici de prețurile ridicate în timpul unei crize energetice. Integrarea sistemului energetic este preconizată să se realizeze sub forma planificării și funcționării sistemului energetic ca ansamblu, cu implicarea mai multor purtători de energie, infrastructuri și sectoare de consum, prin crearea unor legături mai strânse între aceștia, în sinergie reciprocă și sprijinite de digitalizare, cu obiectivul de a furniza energie sigură, accesibilă, fiabilă și durabilă.
- (9) În contextul crizei energetice, organizarea actuală a pieței energiei electrice a evidențiat o serie de deficiențe și consecințe neașteptate legate de impactul pe care prețurile ridicate și volatilitatea ale combustibililor fosili îl au asupra piețelor energiei electrice pe termen scurt, care expun gospodăriile și întreprinderile la creșteri semnificative ale prețurilor, cu impact asupra facturilor lor la energie electrică.

- (10) O implementare accelerată a energiei din surse regenerabile și a tehnologiilor nepoluante flexibile constituie modalitatea cea mai durabilă și mai rentabilă de reducere structurală a cererii de combustibili fosili pentru producerea de energie electrică și de facilitare a consumului direct de energie electrică prin electrificarea cererii de energie și integrarea sistemului energetic. Datorită costurilor operaționale scăzute, sursele regenerabile pot avea un impact pozitiv asupra prețurilor la energie electrică în întreaga Uniune și pot reduce consumul de combustibili fosili.
- (11) Modificările aduse organizării pieței energiei electrice ar trebui să asigure faptul că de beneficiile generate de extinderea implementării energiei din surse regenerabile și de tranziția energetică în ansamblu se bucură consumatorii, inclusiv cei mai vulnerabili, și că, în cele din urmă, aceste beneficii îi protejează de crizele energetice, evitându-se ca și alți clienți casnici să cadă în capcana sărăciei energetice. Modificările respective ar trebui să atenueze impactul pe care costurile ridicate ale prețurilor combustibililor fosili, în special al gazelor, îl au asupra prețurilor energiei electrice, cu scopul de a permite clienților casnici și întreprinderilor să profite pe termen lung de beneficiile unei energii accesibile și sigure din surse regenerabile durabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, precum și de soluțiile eficiente din punct de vedere energetic în reducerea costurilor totale ale energiei, care ar putea reduce nevoia de extindere a rețelei electrice și a capacității de producție.
- (12) Reforma organizării pieței energiei electrice vizează obținerea unor prețuri accesibile și competitive ale energiei electrice pentru toți consumatorii. Astfel, reforma respectivă ar trebui să aducă beneficii nu doar clienților casnici, ci și competitivității industriilor Uniunii, prin înlesnirea investițiilor în tehnologii curate de care au nevoie pentru a-și îndeplini traiectoriile de tranziție către zero emisii nete. Tranziția energetică a Uniunii trebuie să se sprijine pe o bază solidă pentru producerea de tehnologii curate. Reforma respectivă va sprijini electrificarea industriei la prețuri accesibile și vor contribui la păstrarea de către Uniune a poziției sale de lider mondial în ceea ce privește cercetarea și inovarea în domeniul tehnologiilor energetice curate.

- (13) Racordarea la rețea a noilor instalații de producere și de cerere de energie, în special a centralelor de energie din surse regenerabile, se confruntă adesea cu întârzieri în procedura de conectare la rețea. Unul dintre motivele unor astfel de întârzieri este lipsa de disponibilitate a capacității rețelei în locul ales de investitor, ceea ce implică necesitatea unor extinderi sau consolidări ale rețelei pentru a realiza racordarea instalațiilor la sistem în condiții de siguranță. O nouă cerință pentru ca operatorii de sisteme de energie electrică, atât la nivel de transport, cât și la nivel de distribuție, să publice și să actualizeze informațiile privind capacitatea disponibilă de a efectua noi racordări în zonele lor de exploatare ar facilita accesul investitorilor la informații privind disponibilitatea capacității rețelei în cadrul sistemului și, prin urmare, ar accelera procesul de luare a deciziilor, ceea ce la rândul său ar accelera implementarea energiei din surse regenerabile. Informațiile respective ar trebui să fie actualizate periodic, cel puțin trimestrial, de către operatorii de distribuție. Deși statele membre ar trebui să poată decide să nu aplice această cerință întreprinderilor din domeniul energiei electrice care deservesc mai puțin de 100 000 de clienți racordați sau care deservesc sisteme mici izolate, acestea ar trebui să încurajeze întreprinderile respective să furnizeze utilizatorilor sistemului informațiile respective o dată pe an și ar trebui să promoveze cooperarea între operatorii de distribuție în acest scop. Operatorii de distribuție ar trebui, de asemenea, să publice criteriile utilizate pentru a determina capacitățile disponibile ale rețelei, cum ar fi capacitățile existente de răspuns al părții de consum și de producție, ipotezele formulate pentru evaluarea posibilei integrări suplimentare a utilizatorilor de sistem suplimentari, informațiile relevante cu privire la posibila restricționare a consumului de energie și așteptările privind viitoarele evoluții relevante ale rețelei.

- (14) Mai mult, pentru a aborda problema timpului îndelungat de răspuns la cererile de racordare la rețea, operatorii de distribuție ar trebui să furnizeze informații clare și transparente utilizatorilor sistemului cu privire la stadiul și tratarea cererilor lor de racordare. Operatorii de distribuție ar trebui să furnizeze astfel de informații în termen de trei luni de la data depunerii cererii și ar trebui să le actualizeze periodic, cel puțin trimestrial.
- (15) În zonele în care rețelele de energie electrică au o capacitate de rețea limitată sau inexistentă, utilizatorii rețelei care solicită racordarea la rețea ar trebui să poată beneficia de stabilirea unui acord de racordare neferm și flexibil. Respectivul acord de racordare ar lua în considerare, de exemplu, stocarea energiei sau ar limita perioadele în care o centrală de producere a energiei electrice poate injecta energie electrică în rețea sau capacitatea care poate fi exportată, permițând racordarea parțială a acesteia. Operatorii de sistem ar trebui să ofere posibilitatea de a stabili acorduri flexibile de racordare în astfel de zone. Autoritatea de reglementare sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, o altă autoritate competentă, ar trebui să elaboreze cadre pentru ca operatorii de sistem să stabilească astfel de racordări flexibile, asigurându-se că se acordă prioritate consolidărilor rețelei care oferă soluții structurale, că acordurile de racordare devin ferme de îndată ce rețelele sunt pregătite, că racordările flexibile sunt activate ca soluție permanentă pentru zonele în care consolidarea rețelei nu este eficientă și, în măsura posibilului, oferă vizibilitate utilizatorilor rețelei care solicită racordarea la rețea la nivelurile de restricționare preconizate în temeiul acordului flexibil de racordare.

- (16) În timpul crizei energetice, consumatorii au fost expuși la prețuri angro la energie extrem de volatile și au avut posibilități limitate de a se implica activ pe piața energiei. În consecință, mulți clienți casnici s-au confruntat cu dificultăți financiare și nu și-au putut plăti facturile. Clienții vulnerabili și clienții afectați de sărăcie energetică au avut cel mai mult de suferit, însă clienții casnici cu venituri medii au fost, de asemenea, expuși unor astfel de dificultăți. Prețurile ridicate la energie ar putea avea, de asemenea, un impact negativ asupra sănătății, a bunăstării și a calității vieții consumatorilor. Prin urmare, este important să se amelioreze drepturile și protecția consumatorilor, permițându-le acestora să beneficieze de tranziția energetică, să își decupleze facturile la energie electrică de variațiile prețurilor pe termen scurt de pe piețele energiei, precum și să se reechilibreze riscul dintre furnizori și consumatori.
- (17) Consumatorii ar trebui să aibă acces la o gamă largă de oferte, astfel încât să poată alege un contract care corespunde nevoilor proprii. Cu toate acestea, furnizorii și-au redus ofertele, contractele de furnizare a energiei electrice cu preț fix s-au împușinat, iar alegerea ofertelor a devenit limitată. Consumatorii ar trebui să aibă întotdeauna posibilitatea de a opta pentru un contract de furnizare a energiei electrice accesibil, pe durată determinată și cu prețuri fixe, iar furnizorii nu ar trebui să poată modifica unilateral clauzele și condițiile contractuale sau să rezilieze contractul înainte de încheierea duratei acestuia. Cu toate acestea, contractele cu prețuri dinamice rămân esențiale și o penetrare tot mai mare a surselor regenerabile de energie poate ajuta consumatorii să își reducă facturile la energie. Statele membre ar trebui să poată scuti furnizorii cu peste 200 000 de clienții finali care oferă doar contracte cu prețuri dinamice de obligația de a oferi contracte de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu prețuri fixe, cu condiția ca o astfel de scutire să nu aibă un impact negativ asupra concurenței și să permită menținerea unei game suficiente de contracte de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu prețuri fixe.

- (18) Atunci când furnizorii nu se asigură că portofoliul lor de energie electrică este suficient de acoperit împotriva riscurilor, modificările prețurilor angro ale energiei electrice îi pot expune financiar la riscuri, poate avea ca rezultat un eșec sau transferarea costurilor asupra consumatorilor și asupra altor utilizatori ai rețelei. Prin urmare, furnizorii ar trebui să fie acoperiți în mod corespunzător atunci când oferă contracte de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu prețuri fixe. O strategie adecvată de acoperire a riscului ar trebui să țină seama de accesul furnizorilor la propria producție și la capitalizarea acesteia, precum și de expunerea sa la modificările prețurilor de pe piața angro, de dimensiunea furnizorului sau de structura pieței. Existența unor strategii adecvate de acoperire a riscului poate fi asigurată prin norme generale monitorizate fără efectuarea unei revizuii specifice a pozițiilor sau strategiilor fiecărui furnizor în parte. Printre instrumentele pentru evaluarea strategiilor de acoperire a riscului de către furnizori s-ar putea număra testele de rezistență și cerințele de raportare aplicabile furnizorilor.

- (19) Consumatorii ar trebui să aibă posibilitatea de a alege furnizorul care le oferă prețul și serviciul cel mai potrivit nevoilor lor. Progresele înregistrate în ceea ce privește tehnologia contorizării și a subcontorizării, la care se adaugă tehnologia informației și comunicațiilor, au făcut să fie posibilă existența, din punct de vedere tehnic, a mai multor furnizori pentru un spațiu individual. Clienții ar trebui să poată alege un furnizor separat, în special pentru energia electrică, pentru a alimenta aparate precum pompele de căldură sau vehiculele electrice care au un consum extrem de ridicat sau care au, de asemenea, capacitatea de a-și transfera automat consumul de energie electrică ca răspuns la semnalele de preț. În acest scop, clienților ar trebui să li se permită să aibă mai multe puncte de contorizare și facturare acoperite de punctul unic de racordare pentru spațiul lor, care să permită contorizarea și alimentarea separată a diferitelor aparate. Punctele de contorizare ar trebui să fie diferențiate în mod clar unele de altele și ar trebui să respecte normele tehnice aplicabile. Normele de alocare a costurilor asociate ar trebui să fie stabilite de statele membre. Anumite sisteme de contorizare inteligentă pot acoperi în mod direct mai multe puncte de contorizare și, ca atare le permit clienților să aibă simultan mai multe contracte de furnizare a energiei electrice sau acorduri de partajare a energiei. Furnizorii ar trebui să aibă responsabilitatea de echilibrare numai pentru punctele de contorizare și facturare pentru care asigură furnizarea. În plus, autorizând utilizarea unor soluții de măsurare dedicate care sunt atașate sau încorporate în aparate cu sarcini flexibile și controlabile, clienții finali pot participa la alte scheme de răspuns al părții de consum bazate pe stimulente care oferă servicii de flexibilitate pe piața energiei electrice, precum și operatorilor de transport și de sistem și operatorilor de distribuție. În general, astfel de măsuri ar trebui fie compatibile cu partajarea energiei și ar trebui să contribuie la utilizarea sporită a răspunsului părții de consum și la capacitatea consumatorilor, permițându-le astfel clienților să aibă un control mai mare asupra consumului de energie și asupra facturilor lor și oferind totodată sistemului de energie electrică o flexibilitate suplimentară pentru a face față fluctuațiilor cererii și ofertei.

- (20) Din cauza complexității tot mai mari a ofertelor de energie și a diferitelor practici de comercializare, consumatorii întâmpină adesea dificultăți în a înțelege pe deplin implicațiile ofertelor furnizorilor sau ale contractului pe care îl semnează. În special, există adesea o lipsă de claritate cu privire la modul în care sunt stabilite prețurile, la condițiile de reînnoire a unui contract, la consecințele rezilierii unui contract sau la motivele modificării clauzelor și condițiilor de către furnizor. Prin urmare, furnizorii sau participanții la piață implicați în agregare ar trebui să furnizeze consumatorilor informații esențiale privind ofertele de energie într-un mod succint și ușor de înțeles, înainte de semnarea sau de prelungirea unui contract.
- (21) Pentru a asigura continuitatea aprovizionării consumatorilor în special în cazurile în care furnizorul nu își îndeplinește obligațiile, statele membre ar trebui să pună în aplicare un regim de tip „furnizor de ultimă instanță”. Ar trebui să fie posibilă desemnarea furnizorului de ultimă instanță fie înainte, fie în momentul în care furnizorul nu își îndeplinește obligațiile. Un astfel de furnizor de ultimă instanță poate fi considerat furnizor de servicii universale. Un furnizor de ultimă instanță ar putea fi departamentul de vânzări al unei întreprinderi integrate vertical care îndeplinește, de asemenea, funcții de distribuție, cu condiția să îndeplinească cerințele de separare prevăzute în Directiva (UE) 2019/944. Totuși, acest lucru nu implică pentru statele membre o obligație de a furniza la un anumit preț minim fix. În cazul în care un stat membru obligă un furnizor de ultimă instanță să furnizeze energie electrică unui client care nu primește oferte bazate pe piață, se aplică condițiile prevăzute la articolul 5 din Directiva (UE) 2019/944, iar obligația poate implica un preț reglementat numai în măsura în care clientul are dreptul să beneficieze de prețuri reglementate. Atunci când evaluează dacă ofertele primite de clienții necasnici se bazează pe piață, statele membre ar trebui să țină seama de circumstanțele comerciale și tehnice individuale. În cazul în care, înainte de ... [data intrării în vigoare a prezentei directive], un stat membru a desemnat deja un furnizor de ultimă instanță printr-o procedură echitabilă, transparentă și nediscriminatorie, nu este necesar să se desfășoare o nouă procedură de numire a furnizorului de ultimă instanță.

- (22) Partajarea energiei poate crea reziliență la efectele prețurilor ridicate și volatile de pe piața angro asupra facturilor la energie ale consumatorilor, capacitează un grup mai larg de consumatori care altfel nu au opțiunea de a deveni clienți activi din cauza constrângerilor financiare sau spațiale, cum ar fi clienții vulnerabili și clienții afectați de sărăcie energetică, și duce la o utilizare sporită a energiei din surse regenerabile prin mobilizarea unor investiții suplimentare de capital privat și prin diversificarea căilor de remunerare. Prin integrarea semnalelor de preț și a instalațiilor de stocare adecvate, partajarea energiei electrice poate contribui la punerea bazelor pentru valorificarea potențialului de flexibilitate al consumatorilor mai mici. Dispozițiile privind partajarea energiei prevăzute în prezenta directivă completează dispozițiile privind autoconsumul prevăzute la articolul 21 din Directiva (UE) 2018/2001 și la articolul 15 din Directiva (UE) 2019/944, în special în ceea ce privește autoconsumul colectiv.

- (23) Clienții activi care dețin, concesionează sau închiriază o instalație de stocare sau de producere ar trebui să aibă dreptul de a partaja producția excedentară contra cost sau cu titlu gratuit și de a permite altor clienți să devină activi sau să partajeze energia din surse regenerabile generată sau stocată de instalațiile deținute, concesionate sau închiriate în comun, cu o capacitate de până la 6 MW, fie direct, fie prin intermediul unui intermediar terț. În cazul clienților care participă la sisteme de partajare a energiei mai mari decât întreprinderile mici și mijlocii, dimensiunea capacității instalate a instalației de producere asociate sistemului de partajare a energiei ar trebui să fie de maximum 6 MW, iar partajarea energiei ar trebui să aibă loc într-o zonă geografică locală sau limitată, astfel cum este definită de statele membre. Orice plată pentru partajarea producției excedentare la un anumit preț poate fi decontată direct între clienții activi sau poate fi automatizată prin intermediul unei platforme de tranzacționare *inter pares*. Acordurile de partajare a energiei fie se bazează pe un acord contractual privat între clienți activi, fie este organizat prin intermediul unei entități juridice. O entitate juridică care încorporează criteriile unei comunități de energie din surse regenerabile, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 16 din Directiva (UE) 2018/2001, sau ale unei comunități de energie a cetățenilor, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 11 din Directiva (UE) 2019/944, ar putea partaja cu membrii săi energia electrică generată de instalațiile pe care le dețin integral. Cadrul de protecție și capacitate pentru partajarea energiei ar trebui să acorde o atenție deosebită clienților vulnerabili și clienților afectați de sărăcie energetică.

- (24) Partajarea energiei transpune în practică consumul colectiv de energie electrică autoprodusă sau stocată, introdusă în rețeaua publică de mai mulți clienți activi care acționează în comun. Statele membre ar trebui să instituie infrastructura informatică adecvată pentru a permite corelarea administrativă a consumului total contorizat al clientului, într-un anumit interval de timp, cu energia din surse regenerabile autoprodusă sau stocată, care este dedusă din consumul total, în scopul calculării componentei energetice a facturii la energie emise de furnizorul clientului și, prin urmare, al reducerii facturii clientului. Producția provenită de la aceste instalații ar trebui să fie distribuită între profilurile de sarcină agregate ale consumatorilor, pe baza unor metode de calcul statice, variabile sau dinamice, care pot fi predefinite sau convenite de către clienții activi. Clienții activi implicați în partajarea energiei sunt responsabili din punct de vedere financiar pentru dezechilibrele pe care le cauzează, fără a aduce atingere posibilității clienților activi de a-și delega responsabilitățile de echilibrare altor participanți la piață. Toate drepturile și obligațiile consumatorilor prevăzute în Directiva (UE) 2019/944 se aplică clienților finali implicați în sisteme de partajare a energiei. Cu toate acestea, gospodăriilor cu o capacitate instalată de până la 10,8 kW pentru gospodăriile individuale și de până la 50 kW pentru blocurile de apartamente nu ar trebui să li se impună să respecte obligațiile furnizorului. Statele membre ar trebui să poată ajusta aceste praguri pentru a reflecta circumstanțele naționale, până la 30 kW pentru gospodăriile individuale și între 40 kW și 100 kW pentru blocurile de apartamente.

- (25) Panourilor solare de mici dimensiuni cu conectare la priză ar putea, împreună cu alte sisteme și tehnologii, să contribuie la o utilizare sporită a energiei din surse regenerabile și la implicarea cetățenilor în tranziția energetică. Statele membre ar trebui să poată promova introducerea sistemelor respective, pentru a reduce sarcinile administrative și tehnice. Autoritățile de reglementare ar trebui să fie în măsură să stabilească tarifele de rețea pentru injecția de energie electrică provenită de la panourilor solare de mici dimensiuni cu conectare la priză sau să stabilească metodologia de calculare a acestor tarife. În funcție de situația dintr-un stat membru, ar fi posibil ca tarifele să fie foarte scăzute sau chiar egale cu zero, reflectând costurile și fiind în același timp transparente și nediscriminatorii.
- (26) Clienții vulnerabili și clienții afectați de sărăcie energetică ar trebui să fie protejați în mod adecvat împotriva debranșărilor de la alimentarea cu energie electrică și, de asemenea, nu ar trebui să fie puși în situația de a fi forțați să se debranșeze. Prin urmare, statele membre ar trebui să se asigure că clienții vulnerabili și clienții afectați de sărăcie energetică sunt pe deplin protejați împotriva debranșărilor de la alimentarea cu energie electrică, luând măsurile adecvate, inclusiv interzicerea debranșărilor sau a altor acțiuni echivalente. Statele membre au la dispoziție mai multe instrumente și bune practici care includ, dar nu se limitează la interdicții de debranșare pe tot parcursul anului sau sezoniere, prevenirea îndatorării și soluții durabile pentru a sprijini clienții care se confruntă cu dificultăți de achitare a facturilor la energie. Rolul furnizorilor și al tuturor autorităților naționale relevante în identificarea măsurilor adecvate, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, care ar trebui să fie puse la dispoziția clienților vulnerabili și a clienților afectați de sărăcie energetică pentru a-și gestiona consumul de energie și costurile, rămâne esențial, iar furnizorii și autoritățile naționale relevante ar trebui să coopereze strâns cu autoritățile de securitate socială.

- (27) Consumatorii au dreptul de a utiliza procedurile de depunere a plângerilor gestionate de furnizorii lor, precum și procedurile de soluționare alternativă a litigiilor, pentru ca drepturile lor să fie respectate în mod efectiv și să nu fie dezavantajați în cazul unor dezacorduri cu furnizorii, în special în ceea ce privește facturile sau suma datorată. În cazul în care clienții utilizează aceste proceduri, furnizorii nu ar trebui să rezilieze contractele pe baza faptelor care sunt încă în litigiu. Furnizorii și clienții ar trebui să își îndeplinească în continuare drepturile și obligațiile contractuale, în special obligația de a furniza energie electrică și aceea de a plăti pentru energia electrică respectivă, iar procedurile de depunere a plângerilor nu ar trebui să devină motivul unor abuzuri care să le permită clienților să nu își onoreze obligațiile contractuale, inclusiv plata facturilor. Statele membre ar trebui să poată lua măsurile adecvate pentru a evita utilizarea abuzivă a acestor proceduri de depunere a plângerilor sau a procedurilor de soluționare alternativă a litigiilor.

- (28) Intervențiile publice în stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice ar constitui, în principiu, o măsură care denaturează piața. Prin urmare, astfel de intervenții ar trebui să se desfășoare numai dacă este necesar și cu titlul de obligații de serviciu public și ar trebui să li se aplice condiții specifice. În temeiul prezentei directive, este posibil să se stabilească prețuri reglementate, inclusiv sub nivelul costurilor, pentru clienții vulnerabili și pentru clienții afectați de sărăcie energetică și, ca măsură de tranziție, pentru clienții casnici și pentru microîntreprinderi, indiferent dacă există sau nu o criză a prețurilor energiei electrice. Într-o perioadă de criză a prețurilor la energie electrică, atunci când prețurile angro și cu amănuntul ale energiei electrice cresc în mod semnificativ, statelor membre ar trebui să li se permită să extindă temporar aplicarea prețurilor reglementate la întreprinderile mici și mijlocii. Statele membre ar trebui să aibă, în mod excepțional și cu titlu temporar, posibilitatea ca, atât pentru clienții casnici, cât și pentru întreprinderile mici și mijlocii, să stabilească prețuri reglementate sub nivelul costurilor pe durata unei crize a prețurilor energiei electrice, cu condiția ca acest lucru să nu creeze distorsiuni între furnizori, și ca furnizorii să fie compensați pentru costurile de furnizare sub nivelul costurilor. Cu toate acestea, este necesar să se garanteze că o astfel de reglementare a prețurilor este direcționată și că ea nu creează stimulente pentru creșterea consumului. Prin urmare, o astfel de prelungire excepțională temporară a reglementării prețurilor ar trebui să fie limitată la 80 % din consumul mediu al clienților casnici și la 70 % din consumul din anul precedent al întreprinderilor mici și mijlocii. Consiliul ar trebui să poată, pe baza unei propuneri a Comisiei, printr-o decizie de punere în aplicare, să declare o criză a prețurilor la energie electrică la nivel regional sau la nivelul Uniunii. Evaluarea existenței unei astfel de crize a prețurilor la energie electrică ar trebui să se bazeze pe o comparație cu prețurile din perioadele de funcționare normală a pieței și, prin urmare, ar trebui să excludă impactul crizelor anterioare ale prețurilor la energie electrică declarate în conformitate cu prezenta directivă.

O astfel de decizie de punere în aplicare ar trebui, de asemenea, să precizeze perioada de valabilitate a declarării crizei prețurilor la energie electrică, în cursul căreia se aplică prelungirea temporară a prețurilor reglementate. Perioada respectivă nu ar trebui să fie mai mare de un an. În cazul în care continuă să fie îndeplinite condițiile pentru declararea crizei prețurilor la energie electrică, Consiliul ar trebui să poată, la propunerea Comisiei, să prelungească perioada de valabilitate a deciziei de punere în aplicare. Conferirea de competențe de executare Consiliului este justificată având în vedere implicațiile orizontale semnificative pentru statele membre ale unei decizii de declarare a unei crize a prețurilor energiei electrice și, prin urmare, a declanșării posibilităților extinse de intervenții publice în stabilirea prețurilor pentru furnizarea de energie electrică. Astfel de implicații sunt semnificative atât în ceea ce privește numărul consumatorilor în cauză cât și importanța categoriilor unor astfel de consumatori. Conferirea de competențe de executare Consiliului ține cont în mod adecvat, de asemenea, de natura politică unei astfel de decizii de declarare a unei crize a prețurilor la energie electrică, care necesită o echilibrare delicată a diferitelor considerente de politică, esențiale pentru decizia statelor membre de a pune în aplicare stabilirea prețurilor la energie. În cazul clienților vulnerabili și al clienților afectați de sărăcia energetică, reglementarea prețurilor aplicată de statele membre ar putea acoperi 100 % din preț în conformitate cu articolul 5 din Directiva (UE) 2019/944. În orice caz, declararea unei crize a prețurilor energiei electrice la nivel regional sau la nivelul Uniunii ar trebui să asigure condiții de concurență echitabile în toate statele membre afectate de decizie, astfel încât piața internă să nu fie denaturată în mod nejustificat.

- (29) Statele membre ar trebui să poată oferi sprijin, în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE, pentru costurile suplimentare ale energiei electrice suportate de clienții industriali în perioade de criză de energie electrică și de creșteri excepțional de drastice ale prețurilor.

- (30) Întrucât Estonia, Letonia și Lituania nu sunt încă sincronizate cu sistemul de energie electrică al Uniunii, acestea se confruntă cu provocări foarte specifice în ceea ce privește organizarea piețelor de echilibrare și achiziția de servicii auxiliare bazată pe piață. Deși progresul către procesul de sincronizare este în curs, una dintre condițiile prealabile esențiale pentru funcționarea stabilă a sistemului sincron este disponibilitatea unor rezerve suficiente de capacități de echilibrare în vederea reglării frecvențelor. Cu toate acestea, fiind dependente de zona sincronă rusă pentru gestionarea frecvențelor, statele baltice nu erau încă în măsură să instituie propria piață de echilibrare funcțională. Războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei a sporit substanțial riscul pentru securitatea aprovizionării care rezultă din absența unor piețe de echilibrare proprii. Prin urmare, Estonia, Letonia și Lituania ar trebui să fie scutite de cerințele prevăzute de anumite dispoziții ale articolului 40 alineatul (4) și ale articolului 54 alineatul (2) din Directiva (UE) 2019/944, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a se asigura securitatea sistemului pentru o perioadă de tranziție. Perioadele de tranziție pentru Estonia, Letonia și Lituania ar trebui să fie eliminate treptat cât mai curând posibil după sincronizare și ar trebui să fie utilizate pentru dezvoltarea instrumentelor de piață adecvate care oferă rezerve de echilibrare pe termen scurt și alte servicii auxiliare indispensabile și ar trebui să se limiteze la timpul necesar pentru procesul în cauză.
- (31) Având în vedere că sistemul de transport cipriot nu este conectat la sistemul de transport al niciunui stat membru, Cipru se confruntă cu provocări foarte specifice în ceea ce privește organizarea piețelor de echilibrare și achiziția de servicii auxiliare bazată pe piață. Prin urmare, Cipru ar trebui să fie scutit de cerințele prevăzute la articolul 40 alineatul (4) și la articolul 54 alineatul (2) din Directiva (UE) 2019/944 în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura securitatea sistemului pentru o perioadă de tranziție, și anume până când sistemul de transport cipriot va fi conectat la sistemele de transport ale altor state membre prin intermediul interconexiunilor.

- (32) Prezenta directivă stabilește un temei juridic pentru prelucrarea datelor cu caracter personal în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului¹⁶. Statele membre ar trebui să se asigure că sunt respectate toate principiile și obligațiile referitoare la prelucrarea datelor cu caracter personal prevăzute în Regulamentul (UE) 2016/679, inclusiv în ceea ce privește reducerea la minimum a datelor. În cazul în care obiectivul prezentei directive poate fi atins fără prelucrarea datelor cu caracter personal, operatorii de date ar trebui să se bazeze pe date anonimizate și agregate.
- (33) În măsura în care oricare dintre măsurile prevăzute de prezenta directivă constituie ajutor de stat, dispozițiile referitoare la astfel de măsuri nu aduc atingere aplicării articolelor 107 și 108 din TFUE. Comisia are competența de a evalua compatibilitatea ajutorului de stat cu piața internă.
- (34) Prin urmare, Directivele (UE) 2018/2001 și (UE) 2019/944 ar trebui să fie modificate în consecință.
- (35) Întrucât obiectivul prezentei directive, și anume îmbunătățirea organizării pieței integrate a energiei electrice, în special în scopul prevenirii unor prețuri nejustificat de ridicate ale energiei electrice, nu poate fi realizat în mod satisfăcător de către statele membre, dar acesta poate fi realizat mai bine la nivelul Uniunii, aceasta poate adopta măsuri, în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut la articolul respectiv, prezenta directivă nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivului respectiv,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

¹⁶ Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (JO L 119, 4.5.2016, p. 1).

Articolul 1
Modificarea Directivei (UE) 2018/2001

În Directiva (UE) 2018/2001, la articolul 4 alineatul (3), al doilea paragraf se înlocuiește cu următorul text:

„În acest scop, în ceea ce privește schemele de sprijinire directă a prețurilor, sprijinul se acordă sub forma unei prime de piață, care ar putea fi, printre altele, variabilă sau fixă.

Al doilea paragraf de la prezentul alineat nu se aplică sprijinului pentru energia electrică din sursele enumerate la articolul 19d alineatul (4) din Regulamentul (UE) 2019/943, căruia i se aplică articolul 19d alineatul (1) din regulamentul respectiv.”

Articolul 2
Modificarea Directivei (UE) 2019/944

Directiva (UE) 2019/944 se modifică după cum urmează:

1. Articolul 2 se modifică după cum urmează:

(a) punctul 8 se înlocuiește cu următorul text:

„8. «client activ» înseamnă un client final sau un grup de clienți finali, care acționează împreună, care consumă sau stochează energie electrică produsă în spațiile pe care le deține situate în zone limitate sau care consumă sau stochează energie electrică autoprodusă sau partajată în alte zone, sau care vinde energie electrică autoprodusă sau participă la programe de flexibilitate sau de eficiență energetică, cu condiția ca activitățile respective să nu constituie principala lor activitate comercială sau profesională;”;

(b) se introduce următorul punct:

„10a. «partajare a energiei» înseamnă autoconsumul de către clienți activi de energie din surse regenerabile:

(a) generată sau stocată în afara amplasamentului sau între amplasamente de către o instalație pe care o dețin, o concesionează sau o închiriază în întregime sau parțial; sau

(b) asupra căreia dreptul le-a fost transferat de către un alt client activ fie contra cost, fie gratuit;”;

(c) se introduce următorul punct:

„15a. «contract de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu prețuri fixe» înseamnă un contract de furnizare a energiei electrice încheiat între un furnizor și un client final prin care se garantează că clauzele și condițiile contractuale, inclusiv prețul, rămân neschimbate pe durata contractului, dar care, pentru un preț fix poate include un element flexibil, de exemplu variații de preț în perioadele de vârf și în afara perioadelor de vârf, și atunci când singurele modificări din factura finală pot să rezulte numai din elemente care nu sunt determinate de furnizori, cum ar fi impozitele și taxele;”;

(d) se introduc următoarele puncte:

„24a. «furnizor de ultimă instanță» înseamnă un furnizor care este desemnat să preia furnizarea de energie electrică către clienții unui furnizor care și-a încetat activitatea;

24b. «sărăcie energetică» înseamnă sărăcie energetică în sensul definiției de la articolul 2 punctul 52 din Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului*;

24c. «acord flexibil de racordare» înseamnă un set de condiții convenite pentru conectarea capacității electrice la rețea, care include condiții de limitare și control al injectiei de energie electrică și al retragerii din rețeaua de transport sau din rețeaua de distribuție;

* Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2023 privind eficiența energetică și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 (JO L 231, 20.9.2023, p. 1).”;

(e) punctul 31 se înlocuiește cu următorul text:

„31. «energie din surse regenerabile» sau «energie regenerabilă» înseamnă energie din surse regenerabile sau energie regenerabilă astfel cum este definită la articolul 2 punctul 1 din Directiva (UE) 2018/2001;”.

2. Articolul 4 se înlocuiește cu următorul text:

„Articolul 4

Libertatea de a alege furnizorul

Statele membre se asigură că toți clienții sunt liberi să își aleagă furnizorii de la care achiziționează energie electrică. Statele membre se asigură că toți clienții au libertatea de a avea simultan mai multe contracte de furnizare a energiei electrice sau acorduri de partajare a energiei și că, în acest scop, clienții au dreptul de a avea mai mult de un punct de contorizare și de facturare acoperit de punctul unic de racordare pentru spațiul lor. În cazul în care acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic, sisteme de contorizare inteligentă implementate în conformitate cu articolul 19 pot fi utilizate pentru a permite clienților să aibă simultan mai mult de un contract de furnizare de energie electrică sau mai multe acorduri de partajare a energiei.”

3. Se introduce următorul articol:

„Articolul 6a

Acorduri flexibile de racordare

(1) Autoritatea de reglementare sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, o altă autoritate competentă elaborează un cadru pentru operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție pentru a oferi posibilitatea de a încheia acorduri flexibile de racordare în zonele în care capacitatea de rețea pentru noi racordări este limitată sau inexistentă, care se publică în conformitate cu articolul 31 alineatul (3) și cu articolul 50 alineatul (4a) primul paragraf din Regulamentul (UE) 2019/943. Cadrul respectiv garantează că:

- (a) ca regulă generală, racordările flexibile nu întârzie consolidările rețelei în zonele identificate;

- (b) trecerea de la acorduri flexibile de racordare la acorduri ferme de racordare după dezvoltarea rețelei este asigurată pe baza unor criterii determinate; și
 - (c) pentru zonele în care autoritatea de reglementare sau, atunci când un stat membru a stabilit astfel, o altă autoritate competentă consideră că dezvoltarea rețelei nu este cea mai eficientă soluție, permite, după caz, acorduri flexibile de racordare ca soluție permanentă, inclusiv pentru stocarea energiei.
- (2) Cadrul menționat la alineatul (1) poate garanta că acordurile flexibile de racordare specifică cel puțin următoarele:
- (a) valoarea maximă a capacității ferme de injecție și extragere de energie electrică din și către rețea, precum și capacitatea flexibilă suplimentară de injecție și extragere care poate fi conectată și diferențiată în funcție de intervale de timp pe tot parcursul anului;
 - (b) taxele de rețea aplicabile atât capacităților ferme, cât și celor flexibile de injecție și extragere;
 - (c) durata convenită a acordului flexibil de racordare și data preconizată pentru acordarea racordării la întreaga capacitate fermă solicitată.

Utilizatorul sistemului care se racordează printr-o racordare flexibilă la rețea are obligația să instaleze un sistem de control al puterii certificat de un organism de certificare autorizat.”

4. Articolul 11 se modifică după cum urmează:

(a) titlul se înlocuiește cu următorul text:

„Dreptul la un contract de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu prețuri fixe și la un contract de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice”;

(b) alineatul (1) se înlocuiește cu următorul text:

„(1) Statele membre se asigură că cadrul național de reglementare le permite furnizorilor să ofere contracte de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu prețuri fixe și contracte de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice. Statele membre se asigură că clienții finali care dispun de un contor inteligent pot solicita încheierea unui contract de furnizare a energiei electrice cu prețuri dinamice și că toți clienții finali pot solicita încheierea unui contract de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu prețuri fixe, cu o durată de cel puțin un an, cu cel puțin un furnizor și cu fiecare furnizor care are peste 200 000 de clienți finali.

Prin derogare de la primul paragraf, statele membre pot scuti un furnizor cu peste 200 000 de clienți finali de obligația de a oferi contracte de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu prețuri fixe, în cazul în care:

(a) furnizorul oferă doar contracte cu prețuri dinamice;

- (b) scutirea nu are un impact negativ asupra concurenței; și
- (c) continuă să existe o gamă suficientă de contracte de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu prețuri fixe pentru clienții finali.

Statele membre se asigură că furnizorii nu modifică unilateral clauzele și condițiile contractelor de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu prețuri fixe și nu reziliază astfel de contracte înainte de încheierea duratei acestora.”;

- (c) se introduc următoarele alineate:

„(1a) Înainte de încheierea sau prelungirea oricărui contract menționat la alineatul (1) de la prezentul articol, clienții finali primesc un rezumat al principalelor clauze și condiții contractuale, într-un mod vizibil și într-un limbaj clar și concis. Rezumatul prezintă drepturile menționate la articolul 10 alineatele (3) și (4) și include cel puțin următoarele informații:

- (a) prețul total și defalcarea acestuia;
- (b) o explicație din care să reiasă dacă prețul este fix, variabil sau dinamic;
- (c) adresa de e-mail a furnizorului și informații privind linia telefonică de asistență pentru consumatori; și
- (d) dacă este cazul, informații privind plățile unice, promoțiile, serviciile suplimentare și reducerile.

Comisia oferă orientări în acest sens.

(1b) Statele membre se asigură că clienții finali cu contracte de furnizare a energiei electrice pe durată determinată și cu prețuri fixe nu sunt excluși de la participarea lor, atunci când aceștia decid în acest sens, la sisteme de răspuns al părții de consum și de partajare a energiei și de la a contribui în mod activ la îndeplinirea nevoilor de flexibilitate ale sistemului național de energie electrică.”;

(d) alineatul (2) se înlocuiește cu următorul text:

„(2) Statele membre garantează clienților finali primirea din partea furnizorilor a tuturor informațiilor referitoare la avantajele, costurile și riscurile pe care le prezintă respectivele tipuri de contracte de furnizare a energiei electrice și că furnizorii sunt obligați să furnizeze clienților finali informații în consecință, inclusiv cu privire la necesitatea de a avea instalat un contor de energie electrică adecvat. Autoritățile de reglementare:

- (a) monitorizează evoluțiile pieței, evaluează riscurile pe care le pot implica noile produse și servicii și iau măsuri în privința practicilor abuzive;
- (b) iau măsuri corespunzătoare în cazul în care sunt identificate comisioane pentru încetarea contractului inadmisibile în conformitate cu articolul 12 alineatul (3).”

5. Se introduce următorul articol:

„Articolul 15a

Dreptul la partajarea energiei

- (1) Statele membre se asigură că toate gospodăriile, întreprinderile mici și mijlocii, organismele publice și, în cazul în care un stat membru a decis astfel, alte categorii de clienți finali au dreptul de a participa la partajarea energiei în calitate de clienți activi în mod nediscriminatoriu, în aceeași zonă de ofertare sau într-o zonă geografică mai restrânsă, stabilită de statul membru respectiv.
- (2) Statele membre se asigură că clienții activi au dreptul de a partaja energia din surse regenerabile între ei pe baza unor acorduri private sau prin intermediul unei entități juridice. Participarea la partajarea energiei nu constituie activitatea comercială sau profesională primară a clienților activi care participă la partajarea energiei.
- (3) Clienții activi pot desemna o parte terță drept organizator al partajării energiei pentru:
 - (a) comunicarea cu privire la acordurile de partajare a energiei cu alte entități relevante, cum ar fi furnizorii și operatorii de rețea, inclusiv cu privire la aspecte legate de tarifele și taxele aplicabile, impozite sau alte taxe;
 - (b) furnizarea de sprijin pentru gestionarea și echilibrarea sarcinilor flexibile în aval de contor, a producției distribuite de energie din surse regenerabile și a instalațiilor de stocare în cadrul unui acord de partajare a energiei;

- (c) contractarea și facturarea clienților activi care participă la partajarea energiei;
- (d) instalarea și exploatarea, inclusiv contorizarea și întreținerea instalației de producere a energiei din surse regenerabile sau a instalației de stocare.

Organizatorul partajării energiei sau o altă parte terță poate deține sau gestiona o instalație de stocare sau de producere a energiei din surse regenerabile de până la 6 MW, fără a fi considerată un client activ, cu excepția cazului în care unul dintre clienții activi participă la proiectul de partajare a energiei. Organizatorul partajării energiei furnizează servicii nediscriminatorii și prețuri, tarife și condiții de servicii transparente. În ceea ce privește primul paragraf litera (c) din prezentul alineat, se aplică articolele 10, 12 și 18. Statele membre stabilesc cadrul de reglementare pentru aplicarea prezentului alineat.

- (4) Statele membre se asigură că clienții activi care participă la partajarea energiei:
 - (a) au dreptul la deducerea energiei electrice partajate introduse în rețea din consumul lor total contorizat într-un interval de timp care nu depășește intervalul de decontare a dezechilibrului și fără a aduce atingere impozitelor, taxelor și tarifelor de rețea care reflectă costul și nediscriminatorii aplicabile;
 - (b) beneficiază de toate drepturile și obligațiile aferente consumatorilor în calitate de clienți finali în temeiul prezentei directive;

- (c) nu li se impune să respecte obligațiile care revin furnizorului în cazul în care energia este partajată între gospodăriile cu o capacitate instalată de până la 10,8 kW pentru gospodăriile individuale și de până la 50 kW pentru blocurile cu mai multe apartamente;
- (d) au acces la modele de contracte voluntare cu clauze și condiții echitabile și transparente pentru acordurile de partajare a energiei;
- (e) în cazul unui conflict care decurge dintr-un acord de partajare a energiei, au acces la soluționarea alternativă a litigiilor cu alți participanți la acordul de partajare a energiei în conformitate cu articolul 26;
- (f) nu fac obiectul unui tratament inechitabil și discriminatoriu din partea participanților la piață sau a părților lor responsabile cu echilibrarea;
- (g) sunt informați cu privire la posibilitatea de modificare a zonelor de ofertare în conformitate cu articolul 14 din Regulamentul (UE) 2019/943 și cu privire la faptul că dreptul de a partaja energie din surse regenerabile este limitat în conformitate cu alineatul (1) de la prezentul articol;
- (h) notifică acordurile de partajare a energiei operatorilor de sistem relevanți și participanților la piață, inclusiv furnizorilor relevanți, fie direct, fie prin intermediul unui organizator al partajării energiei.

Statele membre pot adapta pragul menționat la primul paragraf litera (c) în conformitate cu următoarele:

- (a) în cazul gospodăriilor individuale, pragul poate fi mărit până la 30 kW;
 - (b) în cazul blocurilor cu mai multe apartamente, pragul poate fi mărit până la 100 kW sau, în cazul unor circumstanțe specifice justificate în mod corespunzător, ca urmare a reducerii dimensiunii medii a blocurilor cu mai multe apartamente, poate fi scăzut la minimum 40 kW.
- (5) În cazul în care alte categorii de clienți finali care participă la sisteme de partajare a energiei sunt mai mari decât întreprinderile mici și mijlocii, se aplică următoarele condiții suplimentare:
- (a) dimensiunea capacității instalate a instalației de producere asociate sistemului de partajare a energiei trebuie să fie de maximum 6 MW;
 - (b) partajarea energiei are loc într-o zonă geografică locală sau limitată, astfel cum este definită de statul membru în cauză.
- (6) Statele membre se asigură că operatorii de transport și de sistem sau operatorii de distribuție relevanți sau alte organisme desemnate:
- (a) monitorizează, colectează, validează și comunică, cel puțin o dată pe lună, datele de contorizare referitoare la energia electrică partajată cu clienții finali și participanții la piață relevanți și în conformitate cu articolul 23, și, în acest scop, instituie sistemele informatice adecvate;

- (b) pun la dispoziție un punct de contact relevant pentru:
 - (i) înregistrarea acordurilor de partajare a energiei;
 - (ii) punerea la dispoziție de informații practice pentru partajarea energiei;
 - (iii) primirea de informații privind punctele de contorizare relevante, schimbările de amplasare și de participare; și
 - (iv) dacă este cazul, validează metodele de calcul în mod clar, transparent și în timp util.
- (7) Statele membre iau măsuri adecvate și nediscriminatorii pentru a se asigura că clienții vulnerabili și clienții afectați de sărăcia energetică pot avea acces la sistemele de partajare a energiei. Aceste măsuri pot include măsuri de sprijin financiar sau cote de alocare a producției.
- (8) Statele membre se asigură că proiectele de partajare a energiei deținute de autoritățile publice pun energia electrică partajată la dispoziția clienților sau a cetățenilor vulnerabili sau afectați de sărăcia energetică. În acest sens, statele membre depun toate eforturile pentru a promova faptul că respectiva cantitate de energie accesibilă este de cel puțin 10 % în medie din energia partajată.
- (9) Statele membre pot promova introducerea unor panouri solare de mici dimensiuni cu conectare la priză cu o capacitate de până la 800 W în interiorul și pe exteriorul clădirilor.

- (10) Comisia oferă orientări statelor membre, fără a spori sarcina lor administrativă, pentru a facilita stabilirea unei abordări standardizate în ceea ce privește partajarea energiei și pentru a asigura condiții de concurență echitabile pentru comunitățile de energie din surse regenerabile și comunitățile de energie ale cetățenilor.
- (11) Prezentul articol nu aduce atingere dreptului clienților de a-și alege furnizorul în conformitate cu articolul 4 și nici normelor naționale aplicabile pentru autorizarea furnizorilor.”

6. Se introduce următorul articol:

„Articolul 18a

Gestionarea riscurilor prezentate de furnizori

- (1) Autoritățile de reglementare sau, în cazul în care un stat membru a desemnat o autoritate competentă independentă alternativă în acest scop, o astfel de autoritate competentă desemnată, ținând seama de dimensiunea furnizorului sau de structura pieței și inclusiv, dacă este cazul, prin efectuarea de simulări de criză, se asigură că furnizorii:
- (a) dispun de strategii adecvate de acoperire a riscului, pe care le pun în aplicare pentru a limita riscul de modificare a furnizării angro de energie electrică la viabilitatea economică a contractelor lor cu clienții, menținând în același timp lichiditatea și semnalele de preț de pe piețele pe termen scurt;
 - (b) iau toate măsurile rezonabile pentru a-și limita riscul de întrerupere a aprovizionării.

- (2) Strategiile de acoperire a riscului pot include utilizarea contractelor de achiziție de energie electrică, astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 77 din Regulamentul (UE) 2019/943, sau a altor instrumente adecvate, cum ar fi contracte la termen de tip forward. În cazul în care există piețe suficient de dezvoltate pentru contractele de achiziție de energie electrică care permit o concurență efectivă, statele membre pot solicita ca o parte din expunerea la risc a furnizorilor la modificări ale prețurilor angro ale energiei electrice să fie acoperită utilizând contracte de achiziție de energie electrică pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie, corespunzătoare duratei expunerii lor la risc în ceea ce îi privește pe consumatori, sub rezerva respectării legislației Uniunii în materie de concurență.
- (3) Statele membre depun eforturi pentru a asigura accesibilitatea produselor de acoperire a riscului pentru comunitățile de energie ale cetățenilor și pentru comunitățile de energie din surse regenerabile și pentru a crea condiții favorabile în acest scop.”

7. La articolul 27, alineatul (1) se înlocuiește cu următorul text:

- „(1) Statele membre se asigură că toți clienții casnici și, atunci când consideră că este adecvat, micile întreprinderi beneficiază de serviciul universal, și anume de dreptul de a li se furniza, pe teritoriul lor, energie electrică de o calitate bine definită, la prețuri competitive, ușor comparabile, transparente și nediscriminatorii. Pentru a asigura furnizarea serviciului universal, statele membre impun operatorilor de distribuție obligația de a efectua racordarea clienților la rețeaua lor, pe baza unor clauze, condiții și tarife stabilite în conformitate cu procedura stabilită la articolul 59 alineatul (7). Prezenta directivă nu împiedică statele membre să consolideze poziția pe piață a clienților casnici și a clienților necasnici mici și mijlocii, prin promovarea posibilităților de regrupare voluntară în vederea reprezentării acestei categorii de clienți.”

8. Se introduce următorul articol:

„Articolul 27a

Furnizorul de ultimă instanță

- (1) În cazul în care statele membre nu au instituit deja un regim cu privire la furnizorii de ultimă instanță, acestea introduc un astfel de regim pentru a asigura continuitatea aprovizionării cel puțin pentru clienții casnici. Furnizorii de ultimă instanță sunt numiți printr-o procedură echitabilă, transparentă și nediscriminatorie.
- (2) Clienții finali care sunt transferați furnizorilor de ultimă instanță beneficiază în continuare de toate drepturile lor de clienți, astfel cum sunt prevăzute în prezenta directivă.
- (3) Statele membre se asigură că furnizorii de ultimă instanță comunică clauzele și condițiile clienților transferați fără întârziere și asigură continuitatea deplină a serviciului pentru respectivii clienți pe o perioadă necesară pentru găsirea unui nou furnizor de cel puțin șase luni.
- (4) Statele membre se asigură că clienții finali primesc informații și sunt încurajați să treacă la o ofertă bazată pe piață.
- (5) Statele membre pot solicita unui furnizor de ultimă instanță să furnizeze energie electrică clienților casnici și întreprinderilor mici și mijlocii care nu primesc oferte bazate pe piață. În astfel de cazuri se aplică condițiile prevăzute la articolul 5.”

9. Se introduce următorul articol:

„Articolul 28a

Protecția împotriva debranșărilor

- (1) Prin urmare, statele membre se asigură că clienții vulnerabili și clienții afectați de sărăcie energetică sunt pe deplin protejați împotriva debranșărilor de la alimentarea cu energie electrică, luând măsurile adecvate, inclusiv interzicerea debranșărilor sau a altor acțiuni echivalente. Statele membre prevăd o astfel de protecție ca parte a politicii lor față de clienții vulnerabili în temeiul articolului 28 alineatul (1) și fără a aduce atingere măsurilor prevăzute la articolul 10 alineatul (11).

Atunci când notifică Comisiei măsurile lor de transpunere a prezentei directive, statele membre explică relația dintre primul paragraf și părțile corespunzătoare din instrumentele naționale de transpunere.

- (2) Statele membre se asigură că furnizorii nu reziliază contractele și nu debranșează clienți de la alimentarea cu energie electrică din motivele pentru care clienții au formulat o plângere în conformitate cu articolul 10 alineatul (9) sau care fac obiectul unui mecanism de soluționare alternativă a litigiilor în conformitate cu articolul 26. O astfel de plângere sau utilizarea unui astfel de mecanism nu afectează drepturile și obligațiile contractuale ale părților. Statele membre pot lua măsurile corespunzătoare pentru a evita un abuz de procedură.

- (3) Statele membre iau măsurile corespunzătoare menționate la alineatul (1) pentru a permite clienților să evite debranșarea, care pot include:
- (a) promovarea unor coduri voluntare pentru furnizori și clienți cu privire la prevenirea și gestionarea cazurilor clienților cu arierate; prevederile respective pot viza acordarea de sprijin clienților în ceea ce privește gestionarea consumului de energie și a costurilor acestora, inclusiv semnalarea unor creșteri neobișnuite de mari ale energiei sau utilizarea în sezoanele de iarnă și vară, oferind planuri de plată flexibile adecvate, măsuri de consiliere în materie de îndatorare, citiri ale autocontorizării și o mai bună comunicare cu clienții și cu agențiile de sprijin;
 - (b) promovarea educării clienților și a sensibilizării acestora cu privire la drepturile lor privind gestionarea datoriilor;
 - (c) accesul la finanțare, bonuri valorice sau subvenții pentru a sprijini plata facturilor;
 - (d) încurajarea și facilitarea furnizării de citiri ale contoarelor la fiecare trei luni sau, dacă este cazul, pentru perioade de facturare mai scurte, în cazul în care a fost pus în aplicare un sistem de autocitire periodică de către clientul final pentru a îndeplini obligațiile prevăzute în anexa I punctul 2 literele (a) și (b) în ceea ce privește frecvența facturării și furnizarea informațiilor privind facturarea.”

10. La articolul 31, alineatele (2) și (3) se înlocuiesc cu următorul text:

- „(2) În nicio situație operatorul de distribuție nu face discriminări între utilizatorii sau categoriile de utilizatori ai sistemului, inclusiv comunitățile de energie din surse regenerabile și comunitățile de energie ale cetățenilor, în special în favoarea întreprinderilor sale conexe.
- (3) Operatorii de distribuție furnizează informațiile necesare utilizatorilor sistemului pentru accesul eficient la sistem și pentru utilizarea acestuia. În special, operatorii de distribuție publică în mod clar și transparent informații privind capacitatea disponibilă de a efectua noi racordări în zonele lor de operare cu o granularitate spațială ridicată, respectând siguranța publică și confidențialitatea datelor, inclusiv capacitatea la care se referă cererea de racordare și posibilitatea unei racordări flexibile în zonele congestionate. Publicarea informațiilor respective include informații referitoare la criteriile pentru calcularea capacității disponibile pentru racordările noi. Operatorii de distribuție actualizează aceste informații periodic, cel puțin trimestrial.

Operatorii de distribuție furnizează, în mod transparent, informații clare utilizatorilor sistemului cu privire la stadiul și tratarea cererilor lor de racordare. Operatorii de distribuție furnizează aceste informații în termen de trei luni de la data depunerii cererii. În cazul în care racordarea solicitată nu este nici acordată, nici respinsă definitiv, operatorii de distribuție actualizează aceste informații periodic, cel puțin trimestrial.

- (3a) Operatorii de distribuție le oferă utilizatorilor sistemului opțiunea de a solicita racordarea la rețea și de a transmite documentele relevante exclusiv în format digital.
- (3b) Statele membre pot decide să nu aplice dispozițiile alineatului (3) întreprinderilor integrate din domeniul energiei electrice care deservesc mai puțin de 100 000 de clienți racordați sau care deservesc sisteme izolate mici. Statele membre pot să aplice un prag mai mic decât cel de 100 000 de clienți racordați.

Statele membre încurajează întreprinderile integrate din domeniul energiei electrice care deservesc mai puțin de 100 000 de clienți racordați să furnizeze utilizatorilor sistemului informațiile menționate la alineatul (3) o dată pe an și promovează cooperarea între operatorii de distribuție în acest scop.”

11. La articolul 33, alineatul (1) se înlocuiește cu următorul text:

„(1) Fără a aduce atingere Directivei 2014/94/UE a Parlamentului European și a Consiliului*, statele membre stabilesc cadrul de reglementare necesar pentru a facilita racordarea la rețelele de distribuție a punctelor de reîncărcare private și cu acces public care au funcționalități de încărcare inteligentă și de încărcare bidirecțională, în conformitate cu articolul 20a din Directiva (UE) 2018/2001. Statele membre se asigură că operatorii de distribuție cooperează în mod nediscriminatoriu cu orice întreprindere care deține, dezvoltă, exploatează sau administrează puncte de reîncărcare pentru vehiculele electrice, inclusiv în ceea ce privește racordarea la rețea.

* Directiva 2014/94/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2014 privind instalarea infrastructurii pentru combustibili alternativi (JO L 307, 28.10.2014, p. 1).”

12. Articolul 59 se modifică după cum urmează:

(a) alineatul (1) se modifică după cum urmează:

(i) litera (c) se înlocuiește cu următorul text:

„(c) în strânsă colaborare cu celelalte autorități de reglementare, să asigure respectarea de către platforma unică de alocare instituită în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/1719 al Comisiei*, de către ENTSO pentru energie electrică și de către entitatea OSD UE a obligațiilor care le revin în temeiul prezentei directive, al Regulamentului (UE) 2019/943, al codurilor de rețea și al orientărilor adoptate în temeiul articolelor 59, 60 și 61 din Regulamentul (UE) 2019/943 și al altor acte legislative relevante ale Uniunii, inclusiv în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, precum și a deciziilor ACER, și să identifice în comun nerespectarea de către platforma unică de alocare, de către ENTSO pentru energie electrică și de către entitatea OSD UE a obligațiilor care le revin; în cazul în care autoritățile de reglementare nu au reușit să ajungă la un acord în termen de patru luni de la începerea consultărilor în scopul identificării în comun a neconformității, chestiunea este înaintată ACER în vederea adoptării unei decizii, în temeiul articolului 6 alineatul (10) din Regulamentul (UE) 2019/942;

* Regulamentul (UE) 2016/1719 al Comisiei din 26 septembrie 2016 de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung (JO L 259, 27.9.2016, p. 42).”;

(ii) litera (z) se înlocuiește cu următorul text:

„(z) să monitorizeze eliminarea obstacolelor și a restricțiilor nejustificate din calea dezvoltării consumului de energie electrică autoprodusă, a partajării de energie, a comunităților de energie din surse regenerabile și a comunităților de energie ale cetățenilor, inclusiv a obstacolelor și a restricțiilor care împiedică racordarea producției flexibile de energie distribuită într-un termen rezonabil, în conformitate cu articolul 58 litera (d).”;

(b) alineatul (4) se înlocuiește cu următorul text:

„(4) Autoritatea de reglementare situată în statul membru unde platforma unică de alocare, ENTSO pentru energie electrică sau entitatea OSD UE își are sediul are competența să impună acestor entități sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare, în cazul în care acestea nu își respectă obligațiile care le revin în temeiul prezentei directive, al Regulamentului (UE) 2019/943 sau al oricărei decizii relevante și cu forță juridică obligatorie a autorității de reglementare sau a ACER, ori să propună unei instanțe competente să impună astfel de sancțiuni.”

13. La articolul 66, se adaugă următoarele alineate:

„(6) Prin derogare de la articolul 40 alineatul (4), operatorii de transport și de sistem din Estonia, Letonia și Lituania se pot baza pe serviciile de echilibrare furnizate de furnizorii interni de stocare a energiei electrice, de întreprinderile conexe operatorilor de transport și de sistem și de alte instalații deținute de operatorii de transport și de sistem.

Prin derogare de la articolul 54 alineatul (2), Estonia, Letonia și Lituania pot permite operatorilor lor de transport și de sistem și întreprinderilor conexe operatorilor de transport și de sistem să dețină, să dezvolte, să gestioneze și să exploateze instalații de stocare fără a urma o procedură de licitație deschisă, transparentă și nediscriminatorie și pot permite acestor instalații de stocare să cumpere sau să vândă energie electrică pe piețele de echilibrare.

Derogările menționate la primul și al doilea paragraf se aplică pe o perioadă de până la trei ani de la aderarea Estoniei, Letoniei și Lituaniei la Zona Sincronă Europa Continentală. În cazul în care este necesar pentru a menține securitatea aprovizionării, Comisia poate acorda o prelungire de maximum cinci ani a perioadei inițiale de trei ani.

(7) Prin derogare de la articolul 40 alineatul (4) și de la articolul 54 alineatul (2), Cipru poate permite operatorului său de transport și de sistem să dețină, să dezvolte, să gestioneze și să exploateze instalații de stocare a energiei fără a urma o procedură de licitație deschisă, transparentă și nediscriminatorie.

Derogările menționate la primul paragraf se aplică până în momentul în care sistemul de transport din Cipru este conectat la sistemele de transport ale altor state membre prin interconectare.”

14. Se introduce următorul articol:

„Articolul 66a

Accesul la energie la prețuri accesibile în timpul unei crize a prețurilor la energie electrică

- (1) Consiliul poate declara, la propunerea Comisiei, printr-o decizie de punere în aplicare, o criză a prețurilor energiei electrice la nivel regional sau la nivelul Uniunii, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:
 - (a) existența unor prețuri medii foarte ridicate pe piețele angro de energie electrică, de cel puțin două ori și jumătate mai mari decât prețul mediu din ultimii cinci ani și de cel puțin 180 EUR/MWh, situație preconizată a continua timp de cel puțin șase luni, calculul prețului mediu din ultimii cinci ani neluând în considerare perioadele în care a fost declarată o criză a prețurilor energiei electrice la nivel regional sau la nivelul Uniunii;
 - (b) au loc creșteri bruște ale prețurilor cu amănuntul ale energiei electrice în intervalul de 70 %, preconizate a continua timp de cel puțin trei luni.
- (2) În decizia de punere în aplicare menționată la alineatul (1), se precizează durata valabilității deciziei respective, care poate fi de până la un an. Această durată poate fi prelungită în conformitate cu procedura prevăzută la alineatul (8) pentru perioade consecutive de până la un an.

- (3) Declararea unei crize a prețurilor energiei electrice la nivel regional sau la nivelul Uniunii în temeiul alineatului (1) asigură o concurență și un comerț echitabile în toate statele membre afectate de decizia de punere în aplicare, astfel încât piața internă să nu fie denaturată în mod nejustificat.
- (4) În cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (1), Comisia prezintă o propunere de declarare a unei crize a prețurilor la energie electrică la nivel regional sau la nivelul Uniunii, care include durata de valabilitate propusă a deciziei de punere în aplicare.
- (5) Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, poate modifica o propunere a Comisiei prezentată în temeiul alineatului (4) sau (8).
- (6) În cazul în care Consiliul a adoptat o decizie de punere în aplicare în temeiul alineatului (1), statele membre pot aplica, pe durata valabilității deciziei respective, intervenții publice specifice temporare în ceea ce privește stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice către întreprinderile mici și mijlocii. Astfel de intervenții publice:
- (a) sunt limitate la cel mult 70 % din consumul beneficiarului în aceeași perioadă a anului precedent și mențin un stimulent de reducere a cererii;
 - (b) respectă condițiile prevăzute la articolul 5 alineatele (4) și (7);
 - (c) dacă este cazul, respectă condițiile prevăzute la alineatul (7) de la prezentul articol;
 - (d) sunt concepute astfel încât să reducă la minimum orice fragmentare negativă a pieței interne.

- (7) În cazul în care Consiliul a adoptat o decizie de punere în aplicare în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol, statele membre pot, pe durata valabilității deciziei respective, prin derogare de la articolul 5 alineatul (7) litera (c), atunci când aplică intervenții publice specifice în stabilirea prețurilor de furnizare a energiei electrice în temeiul articolului 5 alineatul (6) sau al alineatului (6) de la prezentul articol, să stabilească, în mod excepțional și temporar, un preț de furnizare a energiei electrice sub nivelul costurilor, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:
- (a) prețul stabilit pentru clienții casnici se aplică numai pentru cel mult 80 % din consumul mediu al gospodăriilor și menține un stimulent pentru reducerea cererii;
 - (b) nu există nicio discriminare între furnizori;
 - (c) furnizorii sunt compensați pentru furnizarea sub nivelul costurilor într-un mod transparent și nediscriminatoriu;
 - (d) toți furnizorii sunt eligibili să prezinte oferte pentru prețul de furnizare a energiei electrice care este sub nivelul costurilor, pe aceeași bază;
 - (e) măsurile propuse nu denaturează piața internă a energiei electrice.
- (8) În timp util înainte de expirarea duratei de valabilitate specificate în temeiul alineatului (2), Comisia evaluează dacă sunt îndeplinite în continuare condițiile prevăzute la alineatul (1). În cazul în care consideră că sunt îndeplinite în continuare condițiile prevăzute la alineatul (1), Comisia prezintă Consiliului o propunere de prelungire a duratei de valabilitate a deciziei de punere în aplicare adoptate în temeiul alineatului (1). În cazul în care Consiliul decide să prelungească durata de valabilitate, alineatele (6) și (7) se aplică pe durata prelungită.

Comisia evaluează și monitorizează în permanență impactul oricăreia dintre măsurile adoptate în temeiul prezentului articol și publică periodic rezultatele acestor evaluări.”

15. La articolul 69, alineatul (2) se înlocuiește cu următorul text:

„(2) Până la 31 decembrie 2025, Comisia evaluează punerea în aplicare a prezentei directive și prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport. Dacă este cazul, Comisia prezintă o propunere legislativă, simultan sau ulterior transmiterii raportului.

Revizuirea efectuată de Comisie evaluează, în special, calitatea serviciilor oferite clienților finali și dacă clienții, în special clienții vulnerabili și clienții afectați de sărăcie energetică, sunt protejați în mod adecvat în temeiul prezentei directive.”

Articolul 3

Transpunere

(1) Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive până la ... [șase luni de la data intrării în vigoare a prezentei directive].

Prin derogare de la primul paragraf al prezentului alineat, statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma articolului 2 punctele 2 și 5 până la ... [24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentei directive].

Statele membre informează de îndată Comisia cu privire la aceasta.

Atunci când statele membre adoptă dispozițiile respective, acestea conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a unei astfel de trimiteri.

- (2) Statele membre transmit Comisiei textele principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 4

Intrare în vigoare

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 5

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la ...,

Pentru Parlamentul European
Președinta

Pentru Consiliu
Președintele
